

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

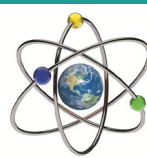
№8(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 490 sahifa,
3-avgust, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Sun'iy intellekt muhitida o'sib kelayotgan Alfa avlodining shaxsiy va psixik rivojlanishi	10
<i>Jo'rayeva Dilfuza Abdug'aniyevna</i>	
Teng yonli uchburchak xossalari va kesmaning o'rta perpendikulyari xossalariidan foydalangan holda masalalar yechish	13
<i>Namozov Diyorbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Xiva xonligining siyosiy boshqaruv modeli: Buxoro va Qo'qon xonliklari bilan qiyosiy tahlili.....	17
<i>Mutallibjonov Boburmirzo</i>	
Boshlang'ich sinfda informatika fanini o'qitish metodikasi	26
<i>Nosirova Feruza Baxadir qizi</i>	
Funksional savodxonlik asosida bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini professional rivojlantirishning strukturaviy-faoliyatli modeli.....	30
<i>Gafurova Mahfuza Abbosovna</i>	
Mutafakkirlar asarlarida bolalar faolligini shakllantirishda o'yinlardan foydalanishning yoritilishi	35
<i>Ravshanova Uldona Narziboyevna</i>	
Ijtimoiy-madaniy qadriyatlar variatsiyasi sharoitida talabalarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish mazmuni	39
<i>Vorisova Barnoxon Olimjon qizi</i>	
Huquqiy ta'lim va huquqiy tarbiya integratsiyasi orqali yoshlar orasida huquqbuzarliklarning oldini olish	43
<i>Habibjonov Izzatbek Dilshodjon o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy va refleksiv tafakkurini rivojlantirishda antfragil yondashuvning o'rni.....	51
<i>G'ulomjonova Ziyodaxon A'zamjon qizi</i>	
Badiy adabiyotning yoshlar tarbiyasidagi didaktik imkoniyatlari	57
<i>Irisboyeva Xotiraxon Utbasarovna</i>	
Talabalarining o'quv amaliyoti jarayonida kasbiy mobilligini rivojlantirishda dual ta'limga asoslangan metodikani takomillashtirish	61
<i>G'ofurov To'liqinjon</i>	
Didactic Opportunities of Content and Language Integrated Learning (CLIL) Technology in English Language Teaching	67
<i>Ismailova Aziza Dilshodovna</i>	
Фольклорные источники в историко-географическом изучении памятников Устюрта.....	72
<i>Канаатов Есимкан</i>	
Xorijiy davlatlar tajribasida o'zgarishlarni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish amaliyoti.....	76
<i>Abdullayev Amirulla Xazratovich</i>	
Algoritmik faollikni rivojlantirishning zamonaviy metodik yondashuvi	81
<i>Pardayeva Kamola Sultonovna</i>	
Sun'iy intellekt va startap ekotizimi asosida talabalarining tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish	86
<i>Imomaliyev Quvvat Choriyevich</i>	
Maktab ta'limida o'qitish sifatini baholashning ko'p tarmoqli raqamli-diagnostik tizimini joriy etish va boshqarish	91
<i>Nurmetov Tursunbek Kenjayevich</i>	
Event ta'lim texnologiyasi vositasida talabalarining o'qish samaradorligini oshirish	96
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Bo'tayeva Saodat Xudoyor qizi</i>	
Texnologik ta'lim yo'nalishi talabalarining malakaviy va pedagogik amaliyotlari uzviyligini ta'minlashning metodik modeli	99
<i>Mardonov Maqsudbek Maxmudovich</i>	
Nogironligi bo'lgan bolalarni tarbiyalayotgan oilalarga ijtimoiy-psixologik yordam ko'rsatishning nazariy-metodologik asoslari	103
<i>Umarova Umidaxon Ibaydullayevna</i>	

Chizmachilik darslarida animatsiyali modellarni qo'llashning pedagogik asoslari	108
<i>Xo'janiyozov Shokir Rustamovich</i>	
Fanlararo aloqadorlik asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish metodikasi va uning eksperimental samaradorligi	114
<i>Isroilova E'zoza Akmal qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida ingliz tilini o'qitishda veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali qo'llash usullari	119
<i>Shermatova Ra'no O'ktam qizi, Baxodirova Gulnoz Kamalovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini takomillashtirish texnologiyalari	124
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Bo'lajak fizika o'qituvchilarini nanotexnologiya sohasidagi bilimlarni taqdim etishga va o'qitishga tayyorlash metodikasi	129
<i>Sottarov Abduvali Umirqulovich</i>	
Raqamli ta'lim muhitida talabalarning raqamli tafakkurini rivojlantirishning pedagogik mexanizmlarini takomillashtirish	133
<i>Nuraliyeva Feruza Abdusalim qizi</i>	
Emotsional intellekt va raqamli kommunikatsiya: yoshlar psixologiyasida zamonaviy tendensiyalar	137
<i>Qahharov Nuriddin Sherbek o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda "o'quv burnout" (o'qishga nisbatan charchash va sovish) holatining oldini olishda motivatsion pedagogik texnologiyalar	142
<i>Babajanova Gulmira Muratbayevna</i>	
Linguopragmatic Errors in Artificial Intelligence-Generated Translations	147
<i>Aytmuxamedova Durdona Jasur qizi</i>	
Клинические особенности аллергодерматозов у лиц, проживающих в Ташкентской области	153
<i>Абдуллаева Ф. Б., Саипова Н. С.</i>	
Tyutorlik faoliyatining pedagogik ahamiyati	160
<i>Ashirova Gulnora Xayrullayevna</i>	
Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbga yo'naltirish metodikasini takomillashtirish	164
<i>Nurmuratova Iroda Nuriddinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashda diqqat yetishmasligi va giperfaollik: mnemotexnik korreksiya	169
<i>Egamberdiyeva Xuriyat Egamberdiyevna, Kaxxarova Ozoda Abdimo'minovna</i>	
The Historical Development of Translation	173
<i>Sharopova Gulnoza Odil qizi</i>	
Integratsiya jarayonlarini samarali boshqarishga yo'naltirilgan metodik tizim	176
<i>L. T. Xudaybergenova</i>	
Multimodal matnlarni tanlash va dalillarga asoslangan o'quv topshiriqlari metodikasini ishlab chiqish	180
<i>G'ofurova Dilshodaxon Toxirjon qizi</i>	
Bo'lajak tibbiyot xodimlarining diagnostik kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining o'rni: ilmiy adabiyotlar sharhi	186
<i>Xalimova S. A.</i>	
The Role and Opportunities of Artificial Intelligence (AI) in the Management of Educational Institutions	191
<i>Abduqahorova Lobar Oybekovna</i>	
Malaka oshirish jarayonida maktab direktorlarining mediakompetentligini rivojlantirishning tashkiliy-boshqaruv mexanizmi	197
<i>Xidirova Maftuna Ilhom qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida iqtisodiy tarbiya berishda STEAM va an'anaviy usullarning qiyosiy tahlili	205
<i>Boltayeva Nasiba Ilhom qizi</i>	

Kasb-hunar ta'limida elektromobillar va robototexnika yo'nalishlarini rivojlantirish: xalqaro hamkorlik tajribasi va "2+1" dual ta'lim modeli.....	209
<i>Dushanov Nuriddin Qo'ldoshovich, Suvonov Murodjon Abdurahmon o'g'li, Ibragimova Dinara Rustam qizi, Karimova Oygul Ro'ziyevna, Avliyoqulov Muxammad Mustafoyevich</i>	
Multimodal matnlarni tanlash va dalillarga asoslangan o'quv topshiriqlarining metodikasini ishlab chiqish ...	212
<i>G'ofurova Dilshodaxon Toxirjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda "ijodiy faoliyat" va "kreativlik" konseptlarining nazariy-metodologik interpretatsiyasi...	218
<i>Komila Aytmuratova</i>	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining leksik kompetensiyasini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasi asosida rivojlantirishga doir mashqlar tipologiyasining samaradorligi.....	222
<i>Maxmudova Feruza Salimjonovna</i>	
O'zbek va rus nasrida oilaviy munosabatlarning badiiy-psixologik talqini	227
<i>Qurbonova Malika Toxir qizi</i>	
O'quv-biluv kompetensiyasining nazariy asoslari va zamonaviy pedagogik yondashuvlar	230
<i>Saydaxmedova Barno Batirovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matematik tayyorgarligi tarkibi: TIMSS va PISA xalqaro baholash dasturlari asosidagi nazariy tahlil	235
<i>Abdusattarova Zaynab</i>	
Fizikani o'qitishda barqaror taraqqiyot tushunchalarini rivojlantirish: O'zbekiston kontekstida adabiyotlar tahlili.....	243
<i>Avazova Oltin</i>	
Futbolda 11–12 yoshli darvozabonlarni texnik-taktik jihatdan tayyorlashda maxsus mashqlarning ahamiyati	247
<i>Ibragimov Qosimbek Isroil o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanni o'qitish jarayonida sun'iy intellekt yordamida foydalanib nazariy bilimlarni hayotga tatbiq qilib o'rganish metodlari	253
<i>Jo'layeva Munira Choriyevna</i>	
Creativity-Oriented Language Teaching in Karakalpak Folk Pedagogy	256
<i>Khodzhanizayeva Aygul Aytmuratovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda estetik kompetentlikni rivojlantirishning metodik asoslari.....	264
<i>Saidova Dilorom Erkinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	269
<i>Farhodova Sevara Qo'ziboy qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyalari.....	274
<i>Norkulova Jasmina Sodikovna</i>	
Umumta'lim maktablarida matematik kechalar orqali o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish samaradorligi.....	277
<i>Saytniyozov Adham Annamuhmet o'g'li</i>	
Tibbiy va pedagogik ta'lim jarayonida "Case Study" metodini qo'llash orqali talabalarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish	282
<i>Shaymatova Azizaxon Rustambekovna</i>	
Dutor ijrochiligining amaliy-texnik jihatlariga e'tibor qaratish va ushbu jarayonni rivojlantirish	286
<i>Shodiyeva Shahinabonu Shoirjon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik texnikani shakllantirish texnologiyalari	293
<i>Turimbetova Sveta Muhammedaliyevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlik menejmentini takomillashtirishda direktor o'rinbosarining roli	297
<i>Xolnazarova Shaxnoza Baxodir qizi</i>	
Адаптивная геймификация в школьном обучении физике	304
<i>Индира Бахадуровна Ерлепесова</i>	
Bo'lajak pedagoglarda qadriyatlar tizimining shakllanishiga ta'sir etuvchi psixologik omillar	309
<i>Taylanova Sh. Z.</i>	

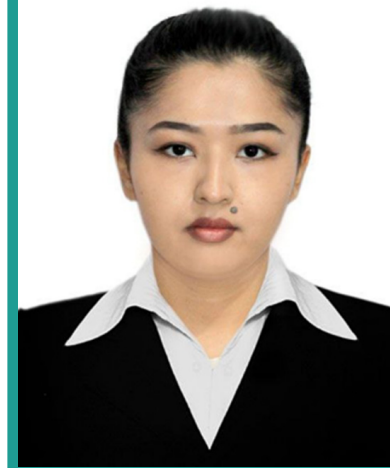

Metakognitiv kompetensiya: mohiyati va mazmuni, tarixiy evolyutsiyasi.....	317
Xasanova Feruza Xurramovna, Abdullayeva G. A.	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy tayyorgarlikni ta'minlovchi refleksiv va motivatsion mexanizmlar	322
Fayziyeva Umida Asadovna	
Arab tilida jumla tuzilishi: ismiy va fe'liy jumlalarning nahviy tahlili	328
Quqonboyeva Moxlaroyim Elmurodjon qizi	
"Maugli" asarining didaktik ahamiyati va obrazlar tahlili	333
To'g'onova Dinoraxon Mansurjon qizi	
Jadid taraqqiyparvari Ahmad Zaki Validiyning ijtimoiy-siyosiy faoliyati va uning vatanparvarlik harakatlari...	337
Raximov Azizbek Normurodovich	
Biologiya darslarida kooperativ ta'lim texnologiyasidan foydalanish metodikasi	342
Ibodova Mahfuza Namozovna	
Ta'limni tashkil etishning pedagogik omillari	346
Yuldasheva Nilufar Abdullayevna, Hazratkulova Lobar To'rabek qizi	
5–7 yoshli qizlarda badiiy gimnastika orqali maxsus harakat ko'nikmalarini rivojlantirish	350
Botirova Sayyora Nurullayevna	
Talabalarda grammatik kompetensiyani rivojlantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari	354
Aymanova Shyirinay Kamilovna	
Yosh ofitserlarda xizmat rezistentligini belgilovchi ijtimoiy-psixologik determinantlar	357
Rejаметова Irada Ikramshikovna	
Chapaqay o'quvchilarda grafik malakalarni rivojlantirishning o'ziga xos jihatlari	363
Yusufzoda Shabnami Yunus	
Преимущества использования STEAM технологий в дошкольном образовании.....	368
Садикова Д. Х.	
Sun'iy intellekt bilan ishlash jarayonida o'quvchilarning kognitiv mustaqilligi va metakognitiv nazoratining pedagogik-psixologik determinantlari	371
Saliyeva Muslima Maxsetbay qizi	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellekt asosidagi kiberxavfsizlik tizimlarining etik va huquqiy jihatlari o'qitish metodikasi	377
Turanova Aynur Baxtjan qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar alaliyasini korreksiya qilishda neyrostimulyatsiya hamda logopedik texnologiyalarning kompleks qo'llanilishi.....	381
Axunxodjayeva Dildoraxon G'anixon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti, oila va mahalla hamkorligi korporativ ta'lim tendensiyasi sifatida	384
Qilichova Marxabo Xudaykulovna	
Informatika fanini innovatsion vositalar bilan o'qitish.....	392
Allaberganova Muyassar, Po'lotova Sevinchoy Arslon qizi	
Jamoat tartibini saqlash xizmatida boshqaruv kompetensiyalarining ijtimoiy-psixologik determinatsiyasi....	397
Mamatxanov Nodirxon Sadridin o'g'li	
Sociolinguistic Variation in English: A Study of Dialects and Accents.....	402
Keldiboyeva Diyora Shuhratilla qizi, Ramazonova Feruzaxon Akbarovna	
Ingliz va o'zbek multimodal diskursida lingvomadaniy ma'noning verbal-vizual vositalar orqali voqelanishi: chog'ishtirma-pragmatik tahlil.....	405
Mo'minova Maftuna Alijonovna	
Long-Term Retention and Pragmatic Use of English Idioms Following Adaptive Instruction: A Longitudinal Follow-Up Study.....	409
Alisher Sidikov Uktamjonovich	
Ta'lim klasteri sharoitida bo'lajak muhandislarning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari va metodik modeli	418
Yangiyev Shavkat Norkobulovich	
Ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarining biologiya fanidan olimpiada masalalarini yechish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	422
Sh. Yu. Abdunabiyeva	

Dual ta'lim modeli sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik muloqot kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	428
Turamuratov Ulug'bek Uraqovich	
Bo'lajak o'qituvchilarni raqamli baholash faoliyatiga tayyorlashning pedagogik modeli	433
Raisov Shamsiddin Rashid o'g'li	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda raqamli pedagogik texnologiyalarning samaradorligi	438
Radjapov Aybek Allaberganovich	
Miya falajiga chalingan bolalar bilan qilichbozlik mashg'ulotlarini o'tkazish uchun moslashuvchan dasturni ishlab chiqish va raqamli uslubiy yordam	442
Davranova Maftunabonu Elyorovna	
Maxsus pedagogika yo'nalishi talabalari kasbiy mas'uliyatini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari...	448
Xalimova Ozoda	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini raqamli didaktik o'yinlar vositasida rivojlantirish	451
Sabohat Sharofiddinovna Siddiqova	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy-metodik kompetentligini rivojlantirishda simulyatsion texnologiyalarni qo'llash metodikasi	455
Baratova Yulduz	
Talabalar huquqiy madaniyatini yuksaltirishda sun'iy intellektning o'rni	461
Shamsudinova Malika Ulug'bek qizi	
Deviant xulqli o'quvchilarni tarbiyalashning pedagogik-psixologik muammolari va ularning yechimlari.....	464
Usmonov Abdurashid Norbo'tayevich	
Muloqot va uni o'smirlik yoshida rivojlantirish masalalari	470
Orifova Sabot Yakubovna	
O'smirlik davridagi shaxslararo munosabatlarni tadqiq etish metodlari.....	474
Safarova Dilnoza Kuchkarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining barkamol yosh avlodni shakllantirishida milliy innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni	478
Ibodullayeva Dildora Shukrulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligi ahamiyatining rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasi asosida tahlili.....	481
Oripova A'lo O'ktam qizi	
Logopediya fanida me'yor tushunchasining zamonaviy talqinlari: nazariy yondashuvlar va metodologik asoslar.....	485
Turg'unboyev Sirojiddin Faxriddinovich	

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING MANTIQUIY FIKRLASHINI RAQAMLI DIDAKTIK O'YINLAR VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH

Sabohat Sharofiddinova Siddiqova

Navoiy davlat pedagogika universiteti tadqiqotchisi

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6117-8761>

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini raqamli didaktik o'yinlar vositasida rivojlantirishning pedagogik va metodik asoslari tahlil qilingan. Raqamli ta'lim muhitida qo'llanilayotgan interaktiv o'yin texnologiyalarining o'quvchilarning tahliliy, tanqidiy va algoritmik fikrlashini rivojlantirishdagi ahamiyati ilmiy manbalar asosida yoritilgan. Shuningdek, raqamli didaktik o'yinlardan foydalanishning afzalliklari, ularning o'quv motivatsiyasiga, mustaqil fikrlashiga hamda muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyasini shakllantirishga ta'siri tahlil etilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli didaktik o'yinlardan maqsadli foydalanish boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, mantiqiy fikrlash, raqamli didaktik o'yinlar, raqamli pedagogika, interaktiv ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, gamifikatsiya, algoritmik tafakkur.

Abstract: This article analyzes the pedagogical and methodological foundations for developing logical thinking among primary school students through digital didactic games. It examines the role of interactive digital game technologies in enhancing analytical, critical, and algorithmic thinking. The study also highlights the impact of digital didactic games on learning motivation, independent thinking, and problem-solving skills. The findings indicate that the purposeful use of digital didactic games is an effective means of improving the quality of primary education.

Key words: primary education, logical thinking, digital didactic games, digital pedagogy, interactive learning, competency-based approach, gamification.

Аннотация: В статье проанализированы педагогические и методические основы развития логического мышления учащихся начальных классов средствами цифровых дидактических игр. Рассмотрена роль интерактивных игровых технологий в развитии аналитического, критического и алгоритмического мышления школьников. Показано влияние цифровых дидактических игр на учебную мотивацию, самостоятельное мышление и формирование навыков решения проблем. Сделан вывод о том, что целенаправленное использование цифровых дидактических игр способствует повышению качества начального образования.

Ключевые слова: начальное образование, логическое мышление, цифровые дидактические игры, цифровая педагогика, интерактивное обучение, компетентностный подход, геймификация.

KIRISH

Bugungi kunda dunyo ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlari jadallashib borayotgan bir sharoitda boshlang'ich ta'lim mazmunini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish davlat ta'lim standartlarida belgilangan asosiy vazifalardan biri sifatida e'tirof etiladi.

Mantiqiy fikrlash insonning tahlil qilish, taqqoslash, umumshtirish, sabab-oqibat bog'lanishlarini aniqlash hamda muammoli vaziyatlarga optimal yechim topish qobiliyatini ifodalaydi. Mazkur kompetensiyaning erta yoshdan shakllanishi keyingi bosqichlarda matematika, informatika, tabiiy fanlar va boshqa o'quv fanlarini muvaffaqiyatli o'zlashtirishning muhim omili hisoblanadi. So'nggi yillarda ta'lim amaliyotiga raqamli didaktik o'yinlarning keng joriy etilishi o'quvchilarning bilish faolligini oshirish bilan bir qatorda ularning mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va ijodiy yondashuvlarini rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Raqamli platformalarda tashkil etilgan o'yinli topshiriqlar bolalarning yosh va psixologik xususiyatlariga mosligi bilan ajralib turadi hamda o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini raqamli didaktik o'yinlar orqali rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslarini tadqiq etish zamonaviy pedagogika fanining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida XXI asr kompetensiyalarini shakllantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi hamda ta'limni raqamlashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishni talab etmoqda. Bunda o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish ustuvor yo'nalish sifatida qaralmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mantiqiy fikrlash shaxsning tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish, sabab-oqibat bog'liqliklarini aniqlash, dalillash va xulosa chiqarish qobiliyatlarini o'zida mujassamlashtiruvchi murakkab intellektual jarayondir. Boshlang'ich maktab davrida ushbu sifatlarning rivojlanishi keyingi bosqichlarda matematika, tabiiy fanlar, informatika va texnologiya fanlarini muvaffaqiyatli o'zlashtirishning muhim omili hisoblanadi. OECD ekspertlari ta'kidlaganidek, zamonaviy ta'lim tizimida mantiqiy va tanqidiy fikrlash XXI asr kompetensiyalarining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, ularni rivojlantirishda raqamli pedagogik texnologiyalar muhim o'rin egallaydi ^[1].

OECD tomonidan e'lon qilingan Education Policy Outlook 2021 hisobotida ta'limni raqamlashtirish jarayonida interaktiv o'qitish metodlari, jumladan, raqamli didaktik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning bilish faolligi va o'quv motivatsiyasini sezilarli darajada oshirishi qayd etilgan ^[2].

UNESCOning Reimagining Our Futures Together (2021) hamda Guidance for Generative AI in Education and Research (2023) hisobotlarida ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni pedagogik maqsadlarga muvofiq qo'llash zarurligi asoslab berilgan. Tashkilot mutaxassislarining fikricha, raqamli vositalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammolarni hal etish ko'nikmalari va ijodiy yondashuvini rivojlantirishga xizmat qiladi ^[3, 4].

Shuningdek, UNESCOning Global Education Monitoring Report 2023 hisobotida texnologiyalarni ta'lim jarayoniga ilmiy asoslangan metodika asosida integratsiya qilish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili ekanligi ta'kidlangan ^[5].

L. Sun, X. Chen va H. Ruokamo boshlang'ich ta'limda raqamli didaktik o'yinlardan foydalanishga oid o'n yillik ilmiy tadqiqotlarni tahlil qilib, o'yin texnologiyalari o'quvchilarning mantiqiy fikrlashi, o'quv motivatsiyasi va mustaqil faoliyatini sezilarli darajada rivojlantirishini aniqlaganlar ^[6]. Mualliflar, ayniqsa, interaktiv topshiriqlar va tezkor qayta aloqaning boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun samarali ekanligini qayd etadilar.

L. Pan, A. Tili, J. Li va hammualliflar aqlli sinf (Smart Classroom) sharoitida o'yin asosidagi ta'limni tashkil etish modelini ishlab chiqib, gamifikatsiya elementlari o'quvchilarning algoritmik tafakkuri, muammolarni hal etish qobiliyati hamda tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda muhim pedagogik vosita ekanligini ilmiy jihatdan asoslaganlar ^[7].

E. Arosquipa Lopez va hammualliflar tomonidan o'tkazilgan tizimli adabiyotlar tahlilida boshlang'ich ta'limda qo'llaniladigan raqamli didaktik o'yinlar o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi, mantiqiy fikrlashi, bilish faolligi va o'quv natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlangan. Mualliflarning ta'kidlashicha, raqamli o'yinlardan maqsadli foydalanish ta'lim sifatini oshirishning samarali vositalaridan biri hisoblanadi ^[8].

Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, mavjud tadqiqotlarda raqamli didaktik o'yinlarning o'quv motivatsiyasi, bilish faolligi va ta'lim samaradorligiga ta'siri keng yoritilgan. Biroq boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash kompetensiyasini aynan raqamli didaktik o'yinlar vositasida rivojlantirishning metodik asoslari yetarli darajada tadqiq etilmagan. Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda raqamli didaktik o'yinlarning pedagogik imkoniyatlarini tizimli tahlil qilish hamda ularni ta'lim jarayoniga samarali tatbiq etish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini raqamli didaktik o'yinlar vositasida rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslarini aniqlash hamda ularning ta'lim jarayonidagi pedagogik samaradorligini baholashga qaratildi. Tadqiqot davomida pedagogika, psixologiya va boshlang'ich ta'lim metodikasiga oid ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy-taqqoslash, tizimli tahlil, umumlashtirish va pedagogik kuzatish metodlaridan foydalanildi.

Qiyosiy-taqqoslash metodi yordamida mahalliy va xorijiy olimlarning raqamli didaktik o'yinlar, gamifikatsiya va mantiqiy fikrlashni rivojlantirishga oid ilmiy qarashlari o'zaro solishtirildi. Tizimli tahlil asosida raqamli didaktik o'yinlarning o'quvchilarning bilish faoliyati, motivatsiyasi va mantiqiy tafakkuriga ta'sir etuvchi asosiy pedagogik omillar aniqlandi. Ilmiy manbalarni umumlashtirish orqali boshlang'ich ta'limda raqamli didaktik o'yinlardan samarali foydalanishning metodik asoslari ishlab chiqildi.

Shuningdek, LearningApps, Wordwall, Quizizz, Kahoot! va Baamboozle kabi raqamli platformalarning didaktik imkoniyatlari tahlil qilinib, ularning boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rni baholandi. Tadqiqot natijalari ilmiy manbalar, ilg'or pedagogik tajribalar va zamonaviy raqamli ta'lim texnologiyalarining qiyosiy tahliliga asoslangan holda umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich ta'limda qo'llanilayotgan raqamli didaktik o'yinlar o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish, ularni mustaqil fikrlashga yo'naltirish va mantiqiy xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Bunday o'yinlar o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilib, o'quv materialini qiziqarli va interaktiv shaklda o'zlashtirish imkonini yaratadi.

Raqamli o'yin texnologiyalarida topshiriqlar bosqichma-bosqich murakkablashib borishi o'quvchilarning tahliliy fikrlashini rivojlantiradi. Har bir bosqichda berilgan vazifani bajarish uchun bola ma'lumotlarni taqqoslaydi, umumlashtiradi, sabab-oqibat bog'lanishlarini aniqlaydi hamda eng maqbul yechimni tanlaydi. Natijada mantiqiy operatsiyalar muntazam takomillashib boradi. Shuningdek, raqamli didaktik o'yinlarda tezkor fikr-mulohaza (feedback) tizimining mavjudligi o'quvchiga o'z xatolarini darhol aniqlash va ularni tuzatish imkonini beradi. Bu esa refleksiv fikrlashning rivojlanishiga xizmat qiladi. O'quvchi har bir bajarilgan topshiriq natijasini tahlil qilib, keyingi vazifalarni samaraliroq bajarishga intiladi.

Boshlang'ich sinf matematika darslarida qo'llaniladigan sonli boshqotirmalar, geometrik konstruksiyalar, ketma-ketlikni davom ettirish, algoritmik topshiriqlar hamda kodlash elementlariga asoslangan o'yinlar o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini sezilarli darajada rivojlantiradi. Ona tili darslarida esa so'zlardan gap tuzish, matnni tartiblash, semantik bog'lanishlarni aniqlash kabi raqamli topshiriqlar tahliliy fikrlashni shakllantirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, raqamli didaktik o'yinlar nafaqat bilimlarni mustahkamlash, balki mantiqiy fikrlash, algoritmik tafakkur, muammoli vaziyatlarni hal etish va tanqidiy yondashuvni shakllantirishning samarali pedagogik vositasi hisoblanadi. Boshlang'ich ta'limda raqamli didaktik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish, o'quv motivatsiyasini kuchaytirish hamda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar asosida yaratilgan o'yinlar o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, ta'lim jarayonida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish kompetensiyalarining shakllanishiga xizmat qiladi ^[6].

Mantiqiy fikrlashni rivojlantirishda muammoli vaziyatlarni yaratish muhim pedagogik omil hisoblanadi. Raqamli didaktik o'yinlar aynan shunday vaziyatlarni modelashtirish imkoniyatiga ega. O'quvchi topshiriqni bajarish davomida ma'lumotlarni tahlil qiladi, ular orasidagi bog'lanishlarni aniqlaydi, turli yechimlarni solishtiradi va eng maqbul qarorni tanlaydi. Ushbu jarayon analiz, sintez, taqqoslash, umumlashtirish va xulosa chiqarish kabi mantiqiy operatsiyalarning rivojlanishiga xizmat qiladi.

Bugungi kunda LearningApps, Wordwall, Quizizz, Kahoot!, Baamboozle kabi platformalar boshlang'ich ta'lim amaliyotida keng qo'llanilmoqda. Mazkur platformalar orqali o'quvchilar topshiriqlarni o'zlashtirish sur'atiga mos ravishda bajaradilar. Bu esa differensial ta'lim tamoyillarini amalga oshirishga yordam beradi. Shu bilan bir qatorda, o'quvchilarga yosh xususiyatlariga mos vizual muhit yaratish, topshiriqlarni individuallashtirish va o'zlashtirish darajasini tezkor baholash imkonini beradi. Natijada o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi oshadi, mantiqiy fikrlash jarayoni esa tabiiy ravishda rivojlanadi. O'quvchilar o'quv jarayonida faol ishtirok etadi, bilimlarni mustaqil ravishda egallashga intiladi hamda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini bosqichma-bosqich rivojlantiradi ^[7].

Raqamli didaktik o'yinlarning yana bir muhim afzalligi ularning tezkor qayta aloqa (feedback) mexanizmiga egaligidir. O'quvchi bajarilgan topshiriq natijasini darhol ko'radi, yo'l qo'ygan xatolarini tahlil qiladi va ularni bartaraf etishga harakat qiladi. Bu esa refleksiv fikrlashni rivojlantirib, bilimlarning puxta o'zlashtirilishini ta'minlaydi.

Boshlang'ich ta'limda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish ko'proq muammoli vaziyatlarni yaratish, izlanishga undovchi topshiriqlarni qo'llash va o'quvchini faol qaror qabul qilish jarayoniga jalb etishga bog'liq. Raqamli didaktik o'yinlar aynan shu pedagogik talablarni samarali amalga oshiradi. Agar o'yin mazmuni davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturi bilan uyg'unlashtirilsa, o'quvchilarda bilim, ko'nikma va kompetensiyalar kompleks ravishda rivojlanadi. Shuningdek, o'yinlardan foydalanishda sanitariya-gigiyena talablariga amal qilish ham muhim hisoblanadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ekran qarshisida uzluksiz ishlash davomiyligi me'yordan oshmasligi, raqamli faoliyat an'anaviy amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirilishi lozim. Bu esa ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga bolalar salomatligini ham muhofaza qiladi.

O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli ta'lim resurslarini keng joriy etish, elektron platformalarni rivojlantirish hamda o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish bo'yicha olib borilayotgan islohotlar boshlang'ich ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qilmoqda. Shu bois pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, zamonaviy platformalar bilan ishlash ko'nikmalarini takomillashtirish ham dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda raqamli didaktik o'yinlardan foydalanishning samaradorligi bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar ularning boshlang'ich sinf o'quvchilarining akademik natijalari va kognitiv rivojlanishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlamoqda. Xalqaro tajribalar gamifikatsiya elementlari qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi, darsdagi faolligi va bilimlarni o'zlashtirish darajasi an'anaviy metodlarga nisbatan yuqoriroq ekanligini ko'rsatadi ^[8].

Raqamli didaktik o'yinlar boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda yuqori pedagogik samaradorlikka ega. Ular o'quvchilarning bilish faolligini oshiradi, tahliliy va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi, mustaqil qaror qabul qilish hamda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini shakllantiradi. Raqamli o'yinlardan tizimli va metodik asosda foydalanish boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishga, kompetensiyaviy yondashuvni samarali amalga oshirishga hamda o'quvchilarning mantiqiy fikrlash kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Kelgusida boshlang'ich ta'lim uchun milliy o'quv dasturlariga mos raqamli didaktik platformalarni ishlab chiqish, sun'iy intellekt elementlari asosida adaptiv o'yin texnologiyalarini yaratish hamda o'qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish ushbu yo'nalishdagi ilmiy tadqiqotlarning istiqbolli vazifalari sifatida e'tirof etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli didaktik o'yinlardan maqsadli va metodik jihatdan asoslangan holda foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Raqamli o'yinlar o'quvchilarning tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish, algoritmik fikrlash va muammoli vaziyatlarga yechim topish ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga, ularning o'quv motivatsiyasi va mustaqil bilish faolligini ham oshiradi. Interaktiv topshiriqlar, tezkor qayta aloqa va gamifikatsiya elementlari ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, tadqiqot davomida ayrim muammolar ham aniqlandi. Jumladan, barcha ta'lim muassasalarida raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, ayrim o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari pastligi hamda boshlang'ich ta'lim uchun sifatli milliy raqamli didaktik resurslarning yetishmasligi raqamli o'yinlardan samarali foydalanishni cheklovchi omillar sifatida namoyon bo'ldi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli didaktik o'yinlardan tizimli va maqsadli foydalanishni kengaytirish.
2. O'qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyalarini oshirishga qaratilgan malaka oshirish kurslari va amaliy seminarlarni muntazam tashkil etish.
3. Davlat ta'lim standartlari va milliy o'quv dasturlariga mos raqamli didaktik platformalar hamda o'yin resurslarini yaratish va amaliyotga joriy etish.
4. Raqamli didaktik o'yinlarni fanlar kesimida integratsiyalash orqali o'quvchilarning mantiqiy, tanqidiy va algoritmik fikrlash kompetensiyalarini kompleks rivojlantirish.
5. Kelgusida sun'iy intellekt texnologiyalariga asoslangan adaptiv didaktik o'yinlar va individual o'qitish platformalarini ishlab chiqish hamda ularning pedagogik samaradorligini eksperimental tadqiqotlar asosida baholash.

Mazkur tavsiyalarni amaliyotga tatbiq etish boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning mantiqiy fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish hamda raqamli pedagogika imkoniyatlaridan samarali foydalanishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. OECD. OECD Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots. – Paris: OECD Publishing, 2021. – 252 p. DOI: 10.1787/589b283f-en.
2. OECD. Education Policy Outlook 2021: Shaping Responsive and Resilient Education in a Changing World. – Paris: OECD Publishing, 2021. – 251 p. DOI: 10.1787/75e40a16-en.
3. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. – Paris: UNESCO, 2021. – 185 p.
4. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. – Paris: UNESCO, 2023. – 64 p.
5. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education – A Tool on Whose Terms? – Paris: UNESCO, 2023. – 435 p.
6. Sun, L., Chen, X., Ruokamo, H. Digital Game-Based Pedagogical Activities in Primary Education: A Review of Ten Years' Studies // International Journal of Technology in Teaching and Learning. – 2021. – Vol. 16, No. 2. – P. 78–92. – 15 p. DOI: 10.37120/ijttl.2020.16.2.02.
7. Pan, L., Tili, A., Li, J., Jiang, F., Shi, G., Yu, H., Yang, J. How to Implement Game-Based Learning in a Smart Classroom? A Model Based on a Systematic Literature Review and Delphi Method // Frontiers in Psychology. – 2021. – Vol. 12. – 16 p. DOI: 10.3389/fpsyg.2021.749837.
8. Arosquipa Lopez, E. va boshq. The Impact of Serious Games on Learning in Primary Education: A Systematic Literature Review // International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. – 2023. – Vol. 22, No. 3. – 18 p. DOI: 10.26803/ijlter.22.3.23.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №8(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.